

RENAIXEMENT

PERIODIC ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

Any I

Dels treballs publicats, ne son únicament
responsables els seus autors.
No s retornen els originals.

* SURT ELS DISSAPTES *

Barcelona, 24 de Desembre de 1910

Redacció y Administració

Plassa del Teatre, 6, 1er

Núm. 7

El meu Plany

Es encara llunyà 'l bell dia per Catalunya, no la fruita la somniada Autonomia aquesta generació, l'ideal no ha sigut esguardat per prous *catalanistes*; tots cerquen gestes nous, tots escullen una postura més o menys afí, cap o ben pocs, deixen sadollar son esperit de l'ideal, les gentades no l'han capít l'ideal, segueixen a homes, a llurs pastors, y aquestos com papallones voltejen al redós de la flama, temerosos de cremarse en el sagrat foc d'ella; pretérites actuacions els hi priven de volar per espais lliures, y cercant constantment fantasioses utopies, resten moventse penosament en mitj de les onades del convencionalisme, y les gentades desorientades, neguen avui lo que air afirmaven.

L'ideal es gran, es bell; mon optimisme es de tal faisó, qu'ho sé certament encarnará en el poble, mes no hi ha encarnat encare.

Quan molts fruen joiosos al veure demunt de multituds onejar la barrada senyera, jo era aleshores pessimista; no la veia onejar al vent de l'ideal, la veia voleiar demunt les testes y massa amunt, més aprop del cervell que del cor; els adeptes, no's fan a collades; quan els he vist venir un a un, una alenada benafactora m'ha omplenat de goig: aquests han quedat, aquells tot sovint cambien de senyera; el cor no intervingué en ses esposalles colectives ab l'ideal, el cap en prou feines.

La crua y prosaica realitat segaria la meua fe si ella, arrapada al cor, no tingués vida mentres aquest bategui.

Catalanistes d'anys, creiem que si l'«Unió Catalanista» no existís, precis seria constituir-la; ella es compendi de totes les solidaritats pretérites y futures; per ella coneguèrem lo passat de Catalunya, y ella 'ns esperoná a desitjarli un bell futur. De nostre costat havem vist desertar a bons amics, nostres consells no han pogut aturarlos, sovint els hi havem pronosticat qu'oblidarien l'ideal, que Catalunya sols necessita que tots els catalans coneguín son passat; aixó conseguit, poc ens costará edificar el bell palau de nostra Autonomia.

Doncs bé, es dolorós qu'avuy que

nosaltres, convensuts de que nostre prudent silenci era suïcida, y havem reemprés la tasca en el bell punt que la suspenguèrem, que després d'un somni tranquil per nostra consciencia, que'ns dona forsa de pensa y de bras, que recomensem després del paréntesi ab les justes paraules que deixarem a flor de llavi, tot y pensant en anar avant, avant, dret el cap y la petjada ferma, avui doncs els que sigueren ab nosaltres catalanistes, quan el catalanisme no tenia diputats, aquells ens diuen, oh dolor!, *que nosaltres venim a predicar una nova divisió*.

Aont es la memoria? aont el sentit comú? Nosaltres únics que no havem enllostat el nom del Catalanisme Nacionalista servantlo pur, nosaltres que mai havem dividit perquè som allà aont erem, y vosaltres els eterns divisionaris y subdivisionaris, avuy vos atreviu a dirnos aixó? Pobre Catalunya! pobre ideal... ets lluny.

Que poca diferencia hi há entre 'ls qu'aixís pensen y'l remat que segueix y defensa les discutides immoralitats del radicalisme lerrouxista.

Que n'estem encare de viciats de foresterisme, que'n som poc de Catalans!!

J. GRANT Y SALA.

EL DRET CIVIL CATALÁ

Cap manifestació hi há que demostri més clarament l'existencia d'una nacionalitat, com el Dret. Per lo mateix que naix de la consciencia del poble y s'empelta ab les costums, regulant les relacions més íntimes y sagrades, constitueix el motor de vida, el principi y font de tota acció.

Podrán haverhi nacions posseint un mateix idioma o una mateixa concepció d'Art, pero es impossible trovar identitat de concepció jurídica, perquè aquesta brolla naturalment de la totalitat del organisme social, intervinguent en els actes més trascendentals del home, desde avans de sa naixensa fins després de mort. Cada poble té 'l seu Dret, únic que s'adapta al seu carácter, idiosincrasia y temperament, quan esdevé una ficció o el perd total-

ment, se pot dir també qu'ha deixat d'existir la seva unitat y la seva anima; el poble ha mort. Per aixó 'l Dret es lo que més s'estima y ab més carinyo 's guarda, com una reliquia santa, la darrera que perden les nacionalitats, la més gran y pròfondament constitutiva de la seva essencia. Es a costa d'una acció continuada durant segles, com se destrueix una legislació civil y és signe d'anorreament y d'indignitat pel poble que deixa consumir l'obra destructiva a expenses de la seva vida.

A Catalunya hi existeix una veritable y distinta concepció jurídica; en sos primers principis, el de la llibertat individual y la sabia y práctica organizació de la familia. No és ara ocasió pera escatir l'immens valor del Dret nostre; tractadistes coneixedors del mateix l'han posat de relleu al comentar-lo. El fet es que existeix y existeix ab vida propia. Es sapigut, que desde 'l Decret de Nova Planta, s'ha estroncat y corsecat, com havia de succeir; no obstant, forsos es dirho, no s'ha fet lo possible pera aturar els ultratges que s'han inferit al Dret de Catalunya, especialment de poc ensá a la publicació del Códic civil espanyol.

Sembla que'ls juristes catalans s'han complagut de veurer com anava fentse migrada la seva vida. Desde 'l memorable aixecament contra l'article 15, les energies pera oposarse als atentats contra 'l Dret catalá han fallit y adhuc s'ha renunciat a tot lo que més o menys podia revivirel notablement. Una jurisprudencia exòtica, inspirada ab el més avasallador uniformisme va malmenant institucions catalanes, y a casa nostra, gent desconexidora del Dret Catalá, falla contra les costums de la terra ab notoria injusticia moltes voltes, venint a consumarse l'abominable principi de que les lleis tenen d'acomodarse al que jutja y no 'l que jutja a les lleis.

Tothom hi té la seva part de culpa. Com podrém cantar les excelencies de la Nació Catalana a Madrid, si a casa nostra ens manca treball, fretura d'enlairement y dignificació patriòtica? Es precis que's parli y parlin els que deuen ferho. Salvem la culpa y recordem un punt interesantíssim, que no s'ha omplert no sabem perquè. Recordem el

R. D. den Durán y Bas en compliment de la llei de Bases de 1888 nomenant comissions, en les regions mal anomenades de legislació foral, pera que dintre 'l plas de 6 mesos, presentessin pera llur aprobació a les Corts, projectes d'institucions *forals*, que s'unirien com apendix al Códic civil comú. La comissió catalana está formada per representants de les Diputacions y entitats jurídiques, en nombre de dotze individus. Qué ha fet aquesta comissió? Ha complert la seva feina?

De primer entuvi se dividí en ponencies, no arrivant a un acord. En Romani y Puigdemolas, digne president de la Comissió, juntament ab en Joan Trias, redactaren un projecte que's presentá a la Comissió en ple. Aquet projecte 's tingué de retocar; més tard reprengué 'ls treballs una ponencia y com a ponent d'aquesta en Permanyer, seguint el mateix ordre del Códic Civil comú, y formant un verdader Códic catalá, va redactar molta part.

Ara bé; perquè no's prossegueixen aquets treballs valiosíssims y de suma importancia pera Catalunya? Es per manca d'ambient? d'aquest ambient que'ls advocats catalans s'enduen per la política? Es necessari é ineludible que's reprengui la tasca, que prous elements hi han aportats pera fer una obra capital pera la nostra Patria. Sabem que per part d'alguns lletrats se vol remoure aquesta qüestió en la junta general que celebrará 'l Col·legi d'advocats durant el vinent mes de Janer. Se logrará alguna cosa? Aixís ho hem d'esperar. De tots modos seria utilíssim que parlessin els qu'están obligats a ferho y que sens dubte han fet senyaladíssims favors al estudi del Dret Catalá.

Es un assumpto massa important pera quedar aixís.

F. CULÍ VERDAGUER.

ESGUARDS

Quin optimisme més bell inondava 'l meu esperit, al veure als infants diumenge passat al matí obrir la portella de la gabiá lliberant als pobres aucells.

La «Protectora d'Animals y Plantes», mereix bé de la Patria; la festa del aucell és obra constructiva, es obra d'humanisme, de cultura, de refinament del esperit.

Per boca d'un noy, deia 'l poeta:

Companyys: els que estimem la gentilesa
y la bondat del cor,
y, vivament sentim que en ell batega
l'anhel d'un temps millor,
donem la llibertat als que pateixen
en gran esclavitut;
els quins, a les tenint, dins presó estreta,
s'han de sentir retuts.

Tornem als bons aucells llur alegresa,
esborrant, oh companyys,
el malentès dels homes que la feren
la llei que 'ls feu esclaus.

Tornemlosi, tornemlosi la vida
d'amor y llibertat...

Tornemlosi, tornemlosi la ditxa,
la ditxa de volar!

Amor... Llibertat... belles y verges imatges que sou la mateixa vida, que escasseu sou de veure! vostres albes vestimentes, que poc vos oferiu a mos esguards! desces juveniles y primerenques, de rossos cabells y blaus ulls, veniu a nosaltres, conviviahi per espurgarnos els egoistes pensaments, arrenqueunos ab vostres mans sonrosades les baixes passions... jo vos esguardo eternament, joves y belles; jo vos demano que parlu, vull fruir la música de la veu vostra, compendi de totes les melodies, armonia que sols vosaltres podeu crear; vina oh Llibertat! vina a nosaltres, no ab geste trágic com te pinten, ó ab glavi com t'imaginen molts, no matrona de madures formes y mirada irada; vina lleu, ignocenta, de pocs abrils; meitat núvols, meitat dona, tot cor, poncella de vida; barrejada ab l'aire que respiro, ab el sol qu'escafa, ab les flors qu'embelleixen mon viure, ab llurs perfums exquisits que'm duen, acarantonme per breus moments, enlaire amunt de la terra, allà aont no hi ha or ni cadenes, allà aont endevino es ton reialme d'amor.

Vina, Llibertat; el caliu de ta besada donará vida a una pobre doncella tota amor, tota bondat, que per tu suspira.

Aprenguem, homes de demà, a lliberar esclaus; donem espai al auell per volar; lliberem la pensa, per volejar també lliure pels amples cels de les ciències: airis vos lliberarem a vosaltres mateixos.

OPTIM

LA FESTA NACIONAL CATALANA

Fa alguns anys, que ab aquet nom, la avui desaparescuda «Associació de Lectura Catalana», tingué la magnífica pensada de cridar a totes les entitats catalanistes de Barcelona, pera proposarlosi la instauració en nostra ciutat d'una festa patriòtica de vera germanor catalanista, en que, deixant tots de banda les petites diferències que'ns separaven, pensessim sols en l'ideal que'ns aplegava: Catalunya. La idea fou unànima y entusiàsticament acollida, resultantne aquell hermosíssim acte celebrat en el Desert de Sarrià, del quí ne servem encare gratíssim y inesborrable recort tots els quí tinguèrem el goig d'assistirhi.

Al cap de dos anys, ab el mateix entusiasme, ab el mateix fervor patriòtic, tornarem per segona volta a celebrar l'hermosa festa a la gran plassa del Parc de Barcelona, sens que'l més petit incident torbés aquell esplèndid acte de germanor catalanista.

Mes, la poca formalitat d'algunes entitats que hi prengueren part, que no compliren el compromís contret d'ajudar ab sa quota al pago de gastos que la festa ocasiona, obligaren a la Junta organitzadora a desistir de celebrar-ne cap més, abrumada pel déficit que'n resultà y qu'injustament hagué de carregar un individu de la susdita Comissió executiva.

Doncs bé; nosaltres creiem que la celebració d'aquesta festa no pot quedar més temps interrompuda. Precisament are que sembla que's va revifant l'esperit catalanista, hauriem de tornar a organitzar-la, trevallanthi ja desd'aquet moment y donantli encare més amplitut.

A nostre entendre aquesta festa hauria de

dividir-se en quatre parts: *Festa del Teatre Català, Festa del Catalanisme polític, Festa de la Música y Festa de la Dança Catalana*. Pera celebrar-se hauria de triarse els dies de la primera Pasqua y podria distribuir-se'l programa ab el següent ordre:

1.ª *Festa del Teatre Català*.—En un dels teatres més espaiosos de Barcelona, podria celebrar-se una funció de gala en que s'hi representessin per diferents companyies les quatre millors obres de nostre Teatre, ó sia un acte de comedia, un de drama, un de tragedia y un de Teatre líric.

2.ª *Festa del Catalanisme polític*.—Un gran miting en que parlant solzament de *Catalanisme*, hi parlessin un orador de cada una de les branques del Catalanisme.

3.ª *Festa de la Música Catalana*.—Celebració d'un gran Concert en el Palau de la Música Catalana, en que hi prenguessin part els tres ó quatre Orfeons més antics de Catalunya, finalisant aquet ab l'execució d'un Himne escrit expressament per aital solemnitat.

4.ª *Festa de la Dança Catalana*.—Podria celebrar-se en el Parc Güell, dedicant-se la primera part als balls més típics de nostra terra, y la segona, a la dança que ja podem considerar ben Nacional de Catalunya: la Sardana.

Indubtablement qu'aixó portaria crescuts gastos. No obstant, creiem que's podrien fàcilment cubrir, fent que totes les entitats *adherirshi* paguessin una quota quí mínimum fos de *cinc pessetes*, y obrint, ab la deguda anticipació, una subscripció popular per tot Catalunya. Ademés, podria publicar-se un nombre especial dedicat a la Festa Nacional Catalana, del que s'en hauria de fer una nombrosíssima tirada. Aixó, junt ab els ingressos de la funció de gala, del Concert y fins d'una petita quota d'entrada a la Festa de la Dança Catalana, podria, a nostre entendre, no solzament cubrir els gastos que s'originessin, sino fins produir benefici, que podria destinarse a l'«Associació Protectora de la Ensenyansa Catalana», pera que ho destinés a les Escoles que sosté.

Si's portés a cap aquesta festa, revifaria nostre esperit de patriotes y tal vegada tornaria a aplegar als sens fi de catalanistes, que avui están separats pels partitismes polítics que tan de mal fan a la renaixensa de Catalunya, y que de no remeiarlo ab actes com la Festa de que parlem, acabarien per esfonzarlo.

L'idea ja está llensada. Recullintla y millorintla tots els qu'están freturosos d'acabar d'una vegada ab aquet atumet que tant retrassa'l despertament y triomf definitiu de nostra santa Causa.

JAUME ARQUÉ Y CLAPÉS.

Amunt els cors!

Atravessem un període de desorientació y de general indiferencia, tristíssim per la causa de Catalunya. Han decaigut els entusiasmes y ha mort la fé patriòtica que, anys enera, omplenava l'aire de la nostra terra de remorsos cants forts y sagrats, presagi d'un avenir de llibertat esplendorosa. D'aquesta manca de fé y d'entusiasme s'en ressenten les manifestacions nacionals catalanes que esdevenen anèmiques, arribant fins a destruir nostra ànima colectiva. Per la *transigencia* y la labor *constructiva*, Catalunya's va descolorint; pert la seva característica y passa a ser una cosa substancial, sense esperit que la mogui y la fassi ser un *tot* naturalment orgànic, propulsor de la seva conquesta autonomista.

Es fa necessari, are més que mai, proclamar ben alt y per tot arreu, la veritat nacionalista. Volem l'autonomia de Catalunya perquè té dret a gosarla, perquè tenim una història, unes costums, un dret y un idioma propis, que no'ns deixarem pèndrer mal pesi an el centralisme, el qual, no atrevintse ó no volguent plantar cara a les nostres aspira-

cions, va dictant, hipòcritament, avui una y demà un'altra, disposicions aparentment de poca eficàcia, que lessionen y corsequen les institucions catalanes més fonamentals. Nosaltres, els puritans, la veiem aquesta acció verinosa del centralisme y per aixó cada dia som més intranzigents y més irreductibles, tot vigorisant, a mida de les nostres forces, l'esperit de catalanitat que ha de inondar tota la activitat catalana. Som nacionalistes avans que tot, perquè som catalans y volem ésser dignes d'aquet nom qu'estimem com un títol honrosíssim. El nostre entusiasme no es cosa momentània, sino qu'está íntimament lligat ab les conviccions fortíssimes y sinceres de joventut.

Fem una Patria gran y digna y estimém-la com lo mellor del mon, que'l triomf es sempre patrimoni dels pobles qu'adoren lo seu y s'ho fan respectar.

Que tothom proclami sense eufemismes la seva fé nacionalista y que tornin a vibrar serenament, tempestuosos, les estrofes càlides del amor a Catalunya y a la seva total autonomia, com un himne al progrés y a la dignitat.

F. DE LA GUILLERÍA.

ENGLANTINES

En aquesta secció hi publicarem poesies patriòtiques inédites y a manca d'aquestes les ja insertades que creguem millors.

¡AVANTI!

(Aproposit pera la música d' «Els Segadors».)

De Catalunya 'n som fills
y volèm sa renaixensa;
volèm nostra Patria gran
y del mon la més potentia.

¡Avant, avant,

bons fills d'aquesta terra,
avant, avant!

No hem nascut per serne esclaus,
llibertat volèm sens treva;
dels intrusos forasters
hem de ferne gran neteja.

¡Avant, avant,

y femne bona feina
avant, avant!

Per la raó convensuts
no tenim odis ni enveja;
mes, nostre brás té brahó
per soportar tota brega.

¡Avant, avant,

llibertem nostra terra;
avant, avant!

JOAQUIM DELCLÓS Y DOLS

FEINA

Unió!! Unímnos tots!

L'Administració de la Municipalitat barcelonina está travessant una forta angoixa. Un *golfo* que vingué aquí emigrat, com d'altres més, no sé pas ab quinas intel·ligències ab altres que no feien pas cara de perduts; un subjecte a qui no li calia descalsarse per tallarse les ungles dels peus; un *soi-disant* àcrata foribond apaergué aquí plogut de la *meseta* com un d'aquets estels errants que solen ser presagi de calamitats, guerres y *feros males*.

Son aparició a l'horitzó català, si bé no fou idéntica, fou molt semblant a la del *Capitán Verdades*. Aquell no vingué com aquet a descobrirnos, sino a redimirnos. Ell cridà fort y ben alt que calia eixigir la revisió del procés de Montjuic; ell encengué odis divisionaris entre'l capital y el trevall, y ell, aprofitant els elements acumulats, encengué vagues y disturbis que feren la vida de la Ciutat turbulenta; mes ell no feu res, ja que mai

s'ensopegava aquí a l'hora de parlar les es-taques y els mausers.

Ell, com un coriféu de don Clodo, amenas-sa arborar la Ciutat per tots quatre vents y actuà, al dirho, de profeta. Ell ens prometé, pel procediment revolucionari, el *pavo republicano* per un Nadal pretérit; y aquí sí que en profecies, com en lo del procés de Montjuic y altres, ha quedat com un fals profeta. Y aquest home lográ embaucar a mils de persones que disfrutant carta de ciutadania constitueixen una munió de ciutadans, quina sort está molt poc vinculada ab la Ciutat, y ab semblant contingent de partisans el *golfo* passà a ser *caudillo*, dictador, emperador, jefe d'un nou partit que nosaltres l'hauriem nomenat de l'olla y ell el bateja de radical-republicà, deixant la pell acràtica per posarse'l gorro frigi. Ja en eix punt, se féu bastir una *Casa del pueblo*, pagant no sé com els materials y aprofitant els jornals dels que aspiraren al nou títol nobiliari republicà-democràtic-radical de *caballeros del trabajo*.

Per aquet temps havia sigut descalificat per un tribunal d'honor, y en justa compensació, son caràcter democràtic y revolucionari, li feu acceptar l'investidura de diputat parlamentari d'un Congrés monàrquic constitucional y de Tu passà a ser S. S.

Per aquet temps un tal San José, sens ésser músic, junt ab un català, el senyor Laureá Miró, li armaren una *bronca* (perdó pel caló) apropòsit de certs fondos del Sud-América que tenien d'invertir-se en la *revolución*. Si bé no sé com quedà aquella liquidació, puc assegurar que la revolució s'equivocà de porta y feu cap a Portugal en detriment de les aspiracions republicanes de varis súbdits espanyols que l'haurien volgut co-nèixer d'aprop.

Y ja som en un període que l'antic àcrata y desvalgut errant, si bé no accepta'l ser transportat per un aburgosat automòvil d'en-manlleu no's fa estrany a les opípares taules dels millors hotels y restaurants, ni's mareja en els flonjos jeients dels *Sleepings-cars*, com també sab saborejar veguers de preu y habitar una *choza* de Sant Gervasi.

Aquí's produïren fets que la justícia es-brinà com pogué y que fóren causa de que mentres se substanciessin una munió de causes, *sub judice*, S. S. tingués de tastar l'amargant pa de l'emigrat, mes, per sort (no hi há com dur pell de senyor) al Sud-América no sols trobà un home com don Toribio, sino la font d'un enriquiment ràpit, segur y esplendorós, y al repatriarse el veiem ja pilotant son auto de propietat y ab el batxillerat y la carrera de Dret aprovats.

Finalment, si bé no hem vist la revisió del procés de Montjuic ni hem pogut escurar els ossos del *pavo*, en cambi hem pogut sentir un discurs seu al Congrés de lo més gubernamental que corre, y que si bé's pega bofetades ab sos anteriors, ha servit perquè allí aont el foc tenia d'abrandar la ciutat, que'l eu S. S. per tots quatre cantons, ens portessin sos partisans y lligítims representants en el Municipi, un caudal d'aigües ab connivencia ab un soldat que ostenta en son pit mitja dotzena de calificatius d'estafa de part del Ministeri Fiscal. Y aquestes aigües, que junt ab altres fets administratius han sublevat l'opinió, ó millor dit, a gran part dels ciutadans de Barcelona, han tingut l'honor d'ésser defensats en ple Congrés per son propi capdill.

També ha donat lloc a que'l senyor Canalejas digués: «Veieu, senyors Autonomistes, com ja anàvem millor els unitaristes al proposar com a programa màxim vostre una *des-centralización bien entendida*» perquè, aont vos aniriau a queixar si Madrid no fos centre de tots els Municipis de l'Estat Espanyol?

Y per no desbaratar el joc electoral els quins portàren al Congrés tot'aquesta facies, digueren que a la capital regional ó al Centre, si sols s'obtenia una descentralisació supeditada, sense ocórrerselsi afegir que, en virtut d'una de les bases de Manresa, aquets gremis que avui criden y demanen una rectificació de fets, com que fóren ells mateixos, per representació, els concellers y diputats,

no'ls caldrà reclamar justícia, ja que cap boig apedrega sa pròpia teulada, ni cap redemptor ni descobridor els hauria vingut a trobar per redimirlos, y la contribució progressiva junt ab l'organització gremial els hauria tingut resolts els problemes socials sens ministres, governadors, ni civils, y que si per fer d'electors no haguessin desorganitzat la «Unió Catalanista», l'unió que avui reclamen ja no'ls fora menester.

MACEO.

Els joves-vells

Els que, ja avans d'aparèixer en el camp de la lluita això que'n diuen eleccions, ja sentiem aquesta fé, aquest amor a totes les coses de la santa Patria nostra, ab tot y els aparents desanganyos, no hem perdut, no hem minvat ni en una de les places ab que comptàvem, sòm allà aont éram! Nosaltres trevallem pera demà; els nostres fills reculliran els fruits de lo que tanta suor ens costa.

Sóm joves, empró vells lluitadors, bregats d'anar de poble en poble y predicar lo que és aquest tros de terra tan digne de millor sort; el temps no ha esborrat les nostres petjades; allà aont vam arribar hi servarà eternament nostre grat recort; aixís ho diuen l'estol de Centres y Associacions que tenim al nostre costat y ens encoratjen a seguir lo que semblava irrealizable; qu'ho diguin Almenar, Targa, Vilafranca, Sant Pol de Mar, Sabadell, Bordils y altres poblacions més, que's disputen l'honor d'anar a la devantera de nostre sacre-sant renaixement.

Si tot català tan sols llegís una vegada la historia de Catalunya, tinc la complerta seguretat que'l 99 per 100 se convertirien al Catalanisme, y dic *convertir*, perquè pera mi és una especie de religió l'amor a Catalunya, no la *Catalunya* d'aquells que's burlen y fan escarni de tot lo característic que tenim y hem heretat de nostres avis, sino de la Catalunya que, mirant de cara al Progrés no's cansarà d'exigir lo qu'és ben seu, mal pesi a les *habiles imperials*. Aceptem de lo passat tot lo servible, que quelcòm hi há de bó; lo inútil, lo arcàic, lo que'ns destorbi, deixemho de banda; tot poble que reacciona té dret a la vida, y molt més el nostre, que d'un sigle ensá s'ha posat al nivell dels més avansats de la jova Europa.

Quina nacionalitat, no regoneguda oficialment, té una literatura tan esplendent com la nostra?

Quin altre poble ha donat l'exemple de no desnaturalisarse ab quatre sigles d'influencia castellana?

Les virtuts dels nostres avant-passats que defensaren pam a pam lo qu'és la nostra terra, y ho feien, allavors, ab son dret indiscutible per una monarquia y que'n mitj d'una lluita abandonava l'ingrat Arxiduc Carles d'Austria, nosaltres, hereus del civisme ho ferem per la mateixa terra, y aquesta és Catalunya, la qu'estimem desde'l bressol, y l'amor que s'aprén desde petit és l'amor que se sent tota la vida.

Nosaltres, els joves-vells, morirem trevallant, morirem bregant pera que'ls nostres fills frueixin d'una patria rica y plena.

Nosaltres que mirèm ab simpatia tant als de la dreta com als de l'esquerra quan fan feina catalanista, sòm els *eterns somniadors* y lo que sòm és un dic, una resclosa aont tart ó d'hora'ns trobarem per anar junts allà aont ens convingui per la salut de Catalunya, qu'avui més que mai necessita de tots aquells fills que bé l'estimen.

Tenim fé en nostres ideals, y cap ponentada farà torsi nostra ruta.

Confíem tan sols en nosaltres mateixos, que per això tenim condició com a joves y experimentats en els etzars de la vida, sempre grata, al servei d'una causa noble, justa y santa com és la que perseguim els joves-vells.

SALVADOR BORRUT Y SOLER.

ACCIÓ

S'havia refredat tant l'entusiasme català en aquets darrers temps, que a seguir aixís, dintre poc ens hauríem donat vergonya de dirnos catalans. Sortosament avui aires nous, albes de renaixement apunten y no es difícil predir, que a no trigar gaire, les multituts catalanes tornarán a vibrar ab forsa, tornarán a sentir el foc patri qu'avui sembla esmortuít.

Perqué això succeeixi, es necessari una acció fonda, tan fonda, que fassi trontollar aquells qu'assentats en sos pedestals no's volen recordar de que són catalans avans que tot, y que parlen de tot menys de Catalunya; no hi fa pas res qu'encara no hi siguem tots sota la senyera purament catalanista; si n'hi há d'esgarriats, si són catalans purs, no ho dupteu, ja seguirán.

Nosaltres, els joves, emprenem el camí ab entusiasme seguint les petjades d'aquells primers campions gloriosos; desembrassant el camí de baixeses y miseries, y aixís ab el cor alt fem via, que a no trigar assolirém la fita gloriosa.

J. DUCH.

PRO-LINGUA

L'article «Coses de casa» publicat en el número del 26 de Novembre, m'en ha tret de la boca moltes que tenia per dir sobre l'us de la nostra estimada llengua.

Es desgraciadament veritat, com se diu en dit article, que pera molts l'us de la llengua catalana es cosa insignificant, ja sia perquè aixís ho creuen els uns, ja perquè convé a altres que la majoria dels catalans ho consideri d'aquella manera.

Tots ells, si'ls escoltèu, vos dirán que estimen molt Catalunya. Doncs bé; jo'ls dic, que'l seu amor, es sols un amor *bien entendido*; y si en virtut d'aquesta mena d'amor consideren que l'us ó el no us de la llengua catalana es cosa indiferent, els hi dic que no són catalanistes y que, seguint en aquest modo de pensar, no tindrán dret a dirsen mai, puig un catalanista que renegui de sa llengua en una sola manifestació de la seva vida, no n'es, perquè'l que renega de la llengua, renega de la Patria.

Mes, examinem el per qué del lloc secundari que aquells destinen a la nostra llengua.

Hi há titulats catalanistes, que creuen que en certs actes de la nostra vida, l'usar la llengua que per llei de la Naturalesa parlèm, es cosa poc seria y ademès impropia, y aixís veiem catalanistes «sevillans», que posseïts d'aquet criteri, comuniquen en castellà a llurs relacions, llur celebració de bodes ó les de llurs fills, en dita llengua escriuen participacions de naixements y fan publicar en ella en els diaris no catalans anuncis mortuoris, cosa aquesta darrera, succeïda fa poc per persona que despenya càrrec públic ab etiqueta catalanista.

Els altres, «soi-disant» catalanistes, que'ls hi convé que's consideri com a cosa insignificant l'us escrit de la llengua catalana, son els esclaus del mercantilisme, els que tenen por de que si en llurs establiments, despatxos, consultes ó clíniques, els rétors, factures, escrits ó receptes fossen redactats en català, la caixa potser s'en ressentiria en uns quants céntims al cap de la jornada; son els que entre la pesseta y Catalunya, es decideixen per la pesseta. Infelisos! Que no ho veieu lo ridícul qu'és això? Ab quina cara demanéu l'oficialitat de la llengua catalana, si a casa vostra reneguéu públicament d'ella?

Vers aimants de Catalunya! es precis que acabi aquest trist espectacle de la postergació pública de la nostra llengua per part dels catalans, y sens perjudici de l'idea que se apunta en l'abans esmentat article «Coses de casa», de publicar una llista dels que ocupant càrrecs públics s'obliden d'aquet deure, jo proposo que s'en publiqui en la premsa set-

manal catalanista, un'altra expressant els noms dels qu'en l'exercici de llur industria, comers, professió, etc., escriguen en català els rétors, factures, receptes, etc., al objecte de que'ls catalanistes en tinguen coneixement y puguen recompensarlos l'amor a Catalunya per sobre l'amor a la pesseta.

A. MILÀ DE LA SERRA.

Catalunya, redréssat!

En el ressorgiment del poble català, no li han pas mancat a Catalunya, ni poetes, ni artistes, ni literats, ni patriotes de cor; però, també es una veritat amarga de que tampoc li han mancat els polítics d'ofici, pera medrar els uns, ab el seu Sant nom, y els altres pera desdir els bells gests d'aquells dignes Concellers d'abans, que la representaven. Els d'are saben millor blincar l'esquena y acotar les testes.

Tampoc en els camps de blat hi manca la cogula y la rosella.

Y quin pecat ha comés Catalunya pera sofrir tantes centurries aquet jou?

Ha volgut fer sentir clarament la seva parla, aspra sí, però sincera! pera portar alenades de la seva vida activa y pera dictar lleis justíssimes que sabia fer respectar.

Catalunya en altre temps, tota sola's governava, diuen els versos d'un de nostres populars cants, y tots ne sentim enveja de les seves grandeses y organitzacions perfectes.

La forsa, quan va contra la raó, a vegades vens y deixa sentir tot el seu pés, y a vegades fins actúa contra les mateixes lleis naturals.

Catalunya sofreix lo pés d'aquesta forsa, y els nostres enemics han cregut que un poble era susceptible de ser transformat totalment en sentit invers, ó que fàcilment se'l podia fer desaparèixer, y han obrat contra Catalunya constantment, y han laborat sempre per la seva ruína.

Quines son las causes que obren sobre la psicologia del nostre poble pera retenerlo com endormit, atuit, mancat de fe y aclaparat?

Redréssat, Catalunya! Desperta ja y remou per tot arréu a la téva joventut!

La joventut espiritual, la joventut d'idees t'ha de salvar, ó sinó estás perduda. No't refiis pas dels polítics qu'han sabut prescindir de tú pera defensarse interessos creats a l'esquena del poble manso, aquell poble que abans aixecava els punys irat contra'ls que els anaven befant y escarnint; tot lo més, aitals polítics d'ofici, lo que ferán será dir coses del teu gloriós passat y invocar ton sagrat nom pera l'egoisme d'unes representacions mentida y que no serveixen ni pera pi-dolar tremolosament lo que s'havia d'exigir per dret.

Aquet procediment últim no será tan pràctic com els medis oportunistes que are's busquen y usen, però, es més català.

Se'ns dirá que'l nostre patriotisme es massa platònic, però estem segurs de que és més sincer, més gran y més intens.

Catalunya, redréssat!

Aquet crit ha de ressonar novament, y les nostres obres han de fer triomfar novament a nostra Patria volguda.

Joventut, a treballar pera triomfar un día...

Tot per Catalunya!

LLUIS FÁBREGAS Y AMAT

Homenatge a la Bandera de l'Unió Catalanista

Com anunciarem, el dia 11 la Comissió Executiva feu una visita al Centre catalanista «L'Avenç», de Cornellá de Llobregat, essent rebuts

per son digníssim president Sr. Bas, a qui remerciem les atencions tingudes.

Com podien veure nostres lectors per la ressenya que publicarem en el número passat, en el mitin que tingué lloc en dita entitat, organitzat per la secció de propaganda de la «Associació Nacionalista Catalana», parlá en nom de aquesta Comissió nostre company J. Rodergas Calmell qui fou ovacionat per la concurrencia al final de son eloqüent parlament.

Gran entusiasme despertá entre l'element jove de dit poble aquet projectat Homenatge, puig se proposa no quedarse a la saga, sino contribuirhi ab el major llument possible.

LLISTA DE SUSCRIPCIÓ

	Pessetes
<i>Suma anterior.</i>	51'75
Joan Rosals	0'30
Josep Fitó	0'25
Joaquim Bestit	0'25
Castor Escofet	0'25
Matias Pallarés	0'50
Josep Castelló y Massip	0'50
Francesc Albebó y Ferrás	0'50
Santiago Morell Cola	1
Francesc Padret	0'50
Joan Badia	5
Ramón Centellas	5
Joan Creixell Parera	1
Antoni Vila	5
Josep Vila	5
Antoni Oriol	1
Joan Moliner	0'50
Josep Salvá y Salvá	1
Joan Sucarrats	0'25
	60'55

(Se'guirá).

NOTA.—Continúa oberta la suscripció en nostra Redacció.

PREMPSA CATALANA

ELS CULPABLES

Tota la premsa barcelonina afiliada a la política catalana, y en particular els orgues de dreta y esquerra *La Veu de Catalunya* y *El Poble Català*, clamen aquets dies plens de justa indignació, per la indigna y vergonyosa conducta dels lerrouxistes al Ajuntament de Barcelona, ab motiu del escandalós negoci de la portada d'aigües.

Es dolorosa, es lamentable la política suicida d'aqueixa colla de mercenaris que fatalment porten cap a la ruína a Barcelona; però qui té la culpa de que'ls lerrouxistes s'hagin apoderat de la direcció del Municipi barceloní, sinó aquells que ara clamen desesperadament contra'ls malversadors, els causants en malhora de la desfeta de Solidaritat?

Nosaltres estem del tot conformes en lo que diu el darrer nombre de RENAIXEMENT, el periódic de la «Unió Catalanista.»

(Aquí copia nostre article «Via fora» y després afegeix):

Els que per satisfer petites passions personals desferen l'unió dels catalans contra l'enemic comú, son els responsables de l'actual estat de coses. Els lerrouxistas han fet la seva obra, han fet lo que havien de fer, lo que tothom esperava que fessin; han posat un nou galardó en la seva historia d'ignomínies. Ja els coneixiem; per això es més gran encara la responsabilitat dels culpables.

Ja ho veuen els partits de dreta y esquerra catalana, ja veuen quin mal han fet a la seva

ciutat, deixant per les seves divisions, qu'en els afers públics imperés el lerrouisme. Es necessari esmenar el pecat comés, y posant els sentiments patriòtics per sobre totes les coses, l'amor a Catalunya, refer novament l'unió dels catalans, pera que la nostra estimada patria no mori a mans dels seus enemics per la nostra feblesa en defensarla.»

(De *El Diari de Sabadell* del dia 4 del corrent).

Garbellant

Al marxar el Marqués de Marianao cap a Madrid, cridat per en Canalejas, va ser despedit a l'estació per casi tots els concejals lerrouistes.

Vaja senyors, aixó no fa pas per uns republicans demòcrates; anar a despedir a tot un senyor marqués y representant de la monarquia. O tal vegada voldria indicar aixó que demanen clemència per les seves malifetes en l'Ajuntament?

Fà dos dies que's repetí una jugada en una timba de les de més empena; en ella's jugaren somes d'importancia ab grans beneficis per els banquers.

No sabem que s'hagin pres mides contra aquesta timba.

A cada porc li arriba son Sant Martí. La forsa de la raó pot molt.

Parlaren inspirats en ella en Ventosa y Calvell y en Carner, y com a conseqüència, l'Alexandre de cos present.

Que no ho saben els gremis quina és l'organització que'ls regoneix llur dret a intervenir oficialment en l'administració pública?

Que ho ignoren qui defensa l'organització per estaments y gremis, per fixar contribucions, elegir homes per els càrrecs públics y senyalá'ls impostos progressius?

Doncs «L'Unió Catalanista.»

Després de la bella festa de deslliurar els pobrissons aucllets el diumenge passat, no hi mancaren escamots de xicots, ganapies y fins senyors ab pel a la cara, que perseguiren a les pobres bestioles, ab pedres, bastons y gorres per atraparlos.

Els elegants urbans ab son *Quefe* devant, reien les escaramusses y deixaren fer als zulus que feien de gat.

Un amic suís que m'acompanyava, em deia: «votre peuple est pas préparé encore pour cetttes fêtes», y jo, roig de vergonya, deplo-rava haverli portat, car la segona part de la festa destruí la bellesa de la primrra.

Quedem en que'ls tenders, adroguers y similars no donen el pes just y son mestres en fer córrer l'ungla, segons afirmacions dels regidors radicals en el *lunc* de pesseta'l cobert, celebrat diumenge passat a la «Casa del Pueblo.»

Peró que fins avui aquelles *autoritats* els deixaven estafar al públic; més are que'ls gremis protesten sorollosament del recárrec de consums, els hi posaran taules reguladores y els perseguirán, de modo que si ells no haguéssin dit res, no'ls haguéren perseguit.

Es molt edificant tot aixó.

Els gremis que, quan les eleccions del Dese-mbre de 1908, feren política lerrouista, avui s'adonen, sembla, de que'ls radicals ens fan portar els neulers.

Res, que les professons tornen d'allà aont surten. Y que mentres no'ls toquin l'ermilla, els eters senyors Esteves no'n volen saber res de la política.

La bella festa organizada el passat diumenge per la «Protectora d'Animals y Plantas», mereix nostre aplaudiment sincer y sentit.

Llástima que no s'hagués anunciat ab més temps, puig valia la pena de rodejarla de tota l'importancia que revestia, y resultá que molts se n'han enterat després de feta.

NOVES

Com poden veure nostres llegidors, obrim en aquest número. ana secció destinada a donar compte gratuïtament dels establiments que, rompent antics motllos, no'ls fa por el posar llurs anuncis en nostra llengua. Prenguem als que aixís ho fassin, ens ne donguin compte, y gustosos ho anirém publicant.

Prompte ne pensém obrir un'altra per posar en evidencia a aquells altres que diguent-se catalanistes y exercint, com a tals, càrrecs públics, descuiden aquesta *petitesa*.

S'ha estrenat en un teatre d'aquesta capital una revista titulada *Papitu revista*, y en la que, llurs autors fan desfilar per sobre les taules la major part de les manifestacions de la vida barcelonina, per ridiculisarles. Sembla que vulgui ésser, respecte aquestes, lo que són *Els jocs florals de Camprosa* respecte la festa dels Jochs Florals, però es feta ab tan mala *pata*, que l'estrena fou un complet fracàs.

Recórdirse 'ls autors que no hi há cap acte de la vida humana, per més serio que sigui, que, gratant un xic, no hi aparegui la part cómica, y frescs estarfem qu'aixís 'ns ho prenguéssim.

Havem rebut un bonic cartell de la Secció de Sports de Montanya, anunciador de la Setmana de Sports d'hivern que tindrà lloch a Ribes.

Porta la firma del conegut artista senyor Llongueras, y es pulcrament tirat per la casa Barral Germans.

Felicitém a l'entitat organitzadora de la festa y li desitjem un gros éxit, que cal descomptar, atés el bon aculliment que van tenint sortosament aquestes manifestacions de nostra vida moderna.

En el nombre passat, per falta d'espai, no poguerem parlar de la conferencia d'en Jaume Brosa.

Ferho avui, casi seria tan *fanné* com ho siguié aquell acte.

No es pas de lo que s'entén per Europa, d'ahont havem d'apendre, encar qu'hi há en ella petits pobles com el nostre, en els quins si que voldríem enmirallarnos.

El diumenge passat, a la tarde, a l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, hi doná un concert el Chor Infantil «Mossen Cinto», omplenant la primera part del programa, pessess musicals d'en Concordi Gelabert, director del «Orfeo Bell-Montseny»; Francisco Crusells, qu'ho es del «Chor Mossen Cinto», Narcisa Freixas y J. Dalcroze, comensant per una patriòtica «Salutació» y recitantse una «Conversa escolar». Avans del darrer número de la primera part, el Concell del Ateneu colocá una hermosíssima llassada a la Senyera del «Chor Infantil», pronunciant un patriòtic discurs els presidents d'aquell; desseguida's cantaren *Els Segadors*, que tothom escoltà a peu dret y aplaudí ab entusiasme les parrafades bèliques coronant ab sorollosos visques a Catalunya l'acabament del nostre Himne. A la segona part s'executaren diverses cançons ab gestes y rondes infantils den Jacques Dalcroze, molt aplaudides per lo ben tretes.

En l'espaiós local del Ateneu hi sentírem a dir qu'aviat será un fet la implantació d'una Escola Catalana; sembla que fins el propietari del edifici's prestará a fer les obres necessaries pera tan patriòtic fi, doncs restá altament complagut de la justesa ab que digueren y cantaren parlaments y cançons, els nens y nenes del «Chor Infantil Mossén Cinto».

Si ho feu, catalans del Poble Nou, RENAI-XEMENT vos ofereix son entusiasme de joventesa per ajudar a la vostra obra. Avant, y visca Catalunya!

S'ha creat una entitat que porta per tíbol «Associació pel foment de l'Art dramàtic».

Tindrà per objecte obrir les portes del teatre catalá als autors novells, a qual fi donaràn anyalment premis a la mellor obra estrenada. El dia 16 tingué lloch l'inauguració de ses tasques estrenant la titulada *Jordi Heichler*, balada en quatre jornades de A. Muntanyaola. Si bé no podem dir que siguié un éxit, ens complau fer constar que ab ella se'ns ha revelat un autor que té condicions per assolir un nom dintre nostre teatre.

S'ha constituït en aquesta ciutat una «Societat catalana d'edicions», que, com diu la primera de llurs bases, tindrà per objecte la publicació d'obres inédites de política, sociologia, economia, historia, literatura, etc., pera contribuir a l'enfortiment y al progrés de la cultura catalana.

Son aquestes unes obres patriòtiques que no'ns cansarem mai d'aplaudir. Per manca d'espai no podem publicar les bases d'aquesta entitat, lo que farém en un altre número.

Preguem a tots els que rebin «RENAIXEMENT», ja sigui com a corresponsals, ja com a subscriptors, que si no están conformes en rebre'l, se serveixin donarne compte lo més prompte possible, per poder regular l'administració desde primers d'any nou.

ESBARJO

ORACIÓ

—¡Mea culpa, mea culpa!— diu el bon barceloní,

—per la dreta y per l'esquerra avui me toca patí.

Tal com se posen les coses, ¡Deu meu! ¿qué será de mí!

Pagaré l'aigua dolenta molt més cara que'l bon vi.

De tot cor, jo us asseguro, si d'aquesta puc sortir,

no voldré que'ns redimeixin ni... en Cambó, ni en Lluhi.

AMPURDANÉS DOLS.

A DON CLODOALDO

Vivim nosaltres de recorts històrics? Tal vegada en aixó tingues raó; vosaltres, sols, d'enlluernaments retòrics, d'efectes purament fantasmagòrics, del tropo ó be del ripi ¿qué es pitjor?

RAMÓN HENRICH.

ENSENYANSA CATALANA

En aquesta secció donarém compte de les escoles y centres aont l'instrucció es reb en catalá.

ESCOLES

DE LA

Academia dels Sts. Just y Pastor

dirigides pel mestre titular

En Josep Crusat y Planas

Cometa, 3, pral.

BARCELONA

CLASSES DIURNES

PÁRVULS * ELEMENTAL * SUPERIOR

CLASSES NOCTURNES

PRIMERA ENSENYANSA * DIBUIX * FRANCÉS

Llissons particulars a hores extraordinaries

ESTABLIMENTS RECOMANATS

Destinarem aquesta secció per anunciar les cases que usin de la llengua catalana per llurs relacions comercials.

IMPREMTA Y LITOGRAFIA

CATALONIA

Montesión, 23. — BARCELONA

ESPECIALITAT

EN TREBALLS COMERCIALS Y DE LUXE

Merceria La Noucentista

Salvá, 33, y Blay, 10

ARTICLES VARIATS

Gran assortit de joguines

y postals de tota mena

CORRESPONDENCIA

R. Slasac: Queda en cartera.—F. de la Guillerfa: Tenim salivera pera saborejar una d'aquelles *Coses de Casa*.—A. Colomer: Sentim no poguerlo publicar per tenir altres articles en caixa sobre lo mateix.—Francesc Pina-Caldes de Malavella: Cumplertis vostres desitjos. Mercés.—Anfos Sans y Rosell: Anirá. Quedeu suscrit. — Antoni Vidal: Sant Feliu de Guixols: Se vos contestará.—Josep Salvá: Queda en cartera.—E. Gili: Agramin l'envío; practiquis.—A. Pages: Que no se'n recorda de la ley de jurisdiccions?—A. Gutierrez: S'ha equivocat de pis. No entenem aquesta llengua.

Preguem als nostres col·laboradors que procurin enviar els originals per tot el dilluns, aixís com també que hi posin la seva corespondent adreça.

RENAIXEMENT

Periódic adherit a l'Unió Catalanista

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Plassa del Teatre 6, 1.er

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Catalunya y nacions Ibèriques 1'50 pts. trimestre
Per les demés nacions . . . 2 » »
Cuota de protector . . . minim 1 pta. al mes
Número solt 5 centims
Atrassat 10 centims

Responent a la petició formulada per varis entusiastes catalanistes, obrim una secció de propaganda pel periódic als següents preus:

6 números . . . 25 cts.
25 » . . . 1 ptes.
50 » . . . 1'75 »
100 » . . . 3'25 »

NOTA: Aquestos números serán enviats a les persones qu'indiquin els subscriptors a n'aquesta especial secció de propaganda sempre y quan sigui fora de Barcelona y dintre la Península Ibérica.

Les subscripcions se cobrarán per avensat.

Impremta CATALONIA.-Montesión, 23.-Barcelona